

Obec Slovákov v Brne 2022

Prehľad akcií roku 2022

Slovenské kultúrne odpolednia:

- 26. 1. – Štefan Nosál, Elena Čepčeková
- 22. 2. – Jonáš Záborský, Ľudovít Fulla, Samo Chalúpka
- 11. 3. – Členská schôdza, MDŽ
- 29. 3. – Jozef Miloslav Hurban
- 26. 4. – Jozef Gabčík, Ján Palárik
- 31. 5. – Heda Melicherová, Božidara Turzonovová
- 28. 6. – Mária Kráľovičová, Ján Borodáč, Ján Roháč
- 30. 8. – Miroslav Válek, Jozef Bednárík
- 27. 9. – Ján Nálepka, Vladimír Clementis
- 25. 10. – Božena Slančíková-Timrava, Anton Bernolák
- 29. 11. – Milan Mlsna, Hugolín Gavlovič

Slovenské dni v Brne:

- 2.-31.5.–„Slovenské výtvarné umenie očami detí“, výstava malieb z výtvarnej súťaže v Knihovni Jiřího Mahena
- 5. 5. – Vernisáž k výstave „Slovenské výtvarné umenie očami detí“
- 17. 5. – Prednáška o Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi v Knihovni Jiřího Mahena
- 21. 5. – Múzejná noc v Knihovni Jiřího Mahena, príprava programu, vystúpenie folklórneho súboru Poľana

Výtvarné a tvorivé dielne pre všetky generácie:

- 19. 3. – Jarné tvorivé dielne
- 9. 4. – Veľkonočné tvorivé dielne
- 5. 11. – Vianočné tvorivé dielne

Ďalšie aktivity:

- 3. 3. – Výstava Kamélií v zámku Rájec nad Svitavou
- 14. 5. – Exkurzia: Svatý Hostýn – Jurkovičova krížová cesta
- 10. 6. – Zámok Slavkov
- 29. 8. – Pietna pripomienka výročia Slovenského národného povstania
- 3. 9. – Slávnosti chleba
- 24. 9. – Exkurzia „Po stopách Slovanov“, Muchova Slovanská epepeja v Moravskom Krumlove a zámok Rosice
- 19. 11. – 30. výročie folklórneho súboru Púčík
- 9. 12. – Vianočný večerok

Babylonfest:

- 9. 9. – Koncert Podoby hudby
- 10. 9. – Športový deň – bowling
- 12. 9. – Žijú medzi nami
- 13. 9. – Stromy národov
- 15. 9. – Hudobno – literárny (pod)večer
- 16. 9. – Spoločenský večer
- 17. 9. – **Deň národnostných menšín JMK**

Rieka radosti, krojovaný sprievod
Hudobné, tanečné, spevácke vystúpenia súborov
Tvorivá dielňa Obce Slovákov v Brne
Koncert kapely Gipsy.cz

– Výtvarná súťaž – Matilda Čechová

Čo nového Slováci v Brne

Rok 2022 končí a ja zasa bilancujem, čo všetko sa nám v Obci Slovákov podarilo, čo by sa dalo zlepšiť a ako ďalej. Tak ako obvykle. Mnohokrát si poviem, že toho mám už dosť a ďalej pokračovať by som už nemala alebo nemusela. Veď mladí už roky nemajú záujem združovať sa v nejakom spolku. A možno nemajú potrebu hlásiť sa ani k Slovákom. Prevláda akési európanstvo, ktoré by najradšej zrušilo všetky národnosti. Ale je to správne? Máme poprieť svoje korene, históriu, svojich predkov a svoj rodný jazyk? To predsa nejde. I po štyridsiatich šiestich rokoch v Českej republike sa stále cítim ako Slovenka. Zaujímam sa o dianie na Slovensku, i keď mi je z toho niekedy smutno, ale to samé platí i o Česku. A potom si poviem, že to nemôžem len tak vzdať. Pokiaľ je čo len pár ľudí, členov i nečlenov, ktorí majú záujem o činnosť Obce Slovákov v Brne, stojí zato pre nich niečo urobiť. Stále nachádzame nové inšpirácie, námety na činnosť a nové poznatky z histórie. I preto budeme pokračovať v našej činnosti, poznávať rodné Slovensko i našu milú Moravu. A ak máte nejaký nápad alebo podnet ako ďalej, napíšte nám o tom, príd'te nám to povedať alebo nás aspoň podporiť.

Srdečne Vás zdravím
Judita

Členská schôdza

Členská schôdza 11. marca bola výnimočná tým, že bola volebnou. Okrem bežných záležitostí schôdze a správ o činnosti a hospodárení sme volili Výbor a kontrolnú komisiu Obce Slovákovi v Brne.

Naša činnosť bola pravidelná a obsahovo bohatá. Podobne by sme chceli pokračovať i v nasledujúcich rokoch.

Zhodnotili sme celý rok 2021, ktorý nás konečne neobmedzoval epidémiami. Členovia Obce radi prichádzali na tradičné programy i novinky. Niektoré sme rozšírili, iné zase trochu pozmenili obsahovo. Zúčastňovali sme sa aktivít národnostných menšín, ako aj Babylonfestu a Dňa národnostných menšín JMK. Uskutočnili sme dve exkurzie s poznávaním Moravy so slovanskými prvkami.

Výjazd na Slovensko sme ešte nechceli riskovať. Dúfajme, že sa to to v budúcom roku zmení.

Výbor bol zvolený v zložení:

Predsedačka: Mgr. Judita Gušťaříková

Podpredsedačka: RNDr. Eva Fojtíková

Hospodár: Jana Vichrová

Členovia: Dagmar Dresslerová

Ing. Stanislav Javora

Mária Karásková

Kontrolná komisia bola zvolená v zložení:

Predsedačka: Mgr. Zlatica Böhmerová

Členovia: Anna Malášková

Milena Vichrová

Vítanie jari a sviatok žien

Po skončení členskej schôdze sa uskutočnila pripomienka príchodu jari a Medzinárodný deň žien. Výbor pripravil pre všetkých členov malé pohostenie a ženám k ich sviatku prvé jaré kvietka.

Veľmi milé blahoželanie vo veršoch ženám predniesol jediný muž vo Výbore Stanislav Javora. Eva Fojtíková napiekla i krásne perníky, ktorými obdarovala naše členky. Veselá nálada a priateľské rozhovory pokračovali až do večerných hodín.

▲ Stanislav Javora predniesol veršované pranie ženám

▲ Sirôtky pre naše ženy

Slovenské kultúrne a vzdelávacie odpoľudnia

◀ Účasť býva rôzna

▲ Oblíbené sú prezentácie a ukážky z diela umelcov

▲ Diskusie k téme bývajú veľmi časté

Každý mesiac posledný utorok v mesiaci sa schádzame v našej klubovni na Křenovej na besedy, prednášky, prezentácie a diskusie o slovenskej kultúre, vede, histórii i súčasnosti. Tento rok sme mali veľký výber osobností, ktoré boli veľkým prínosom pre Slovensko. Naši členovia i priaznivci Slovenska sem prichádzajú niečo nového sa dozvedieť, pospomínať na svoje zážitky zo Slovenska alebo len povedať ako sa stretli s umelcami, čítali zaujímavú knihu alebo zážitky z detstva.

Neraz si zarecituujeme i známe básne zo školských lavíc alebo nám ich prednesie Katka Pecová. Účasť na týchto odpoľudniach býva rôzna, ale o to je atmosféra priateľskejšia, lebo obvykle končí preberaním všetkých udalostí sveta a starosťami, ktoré nás trápia. Pri príprave odpoľudní nezabúdame ani na ukážky z tvorby významných

osobností a čo všetko dosiahli, kde sa uplatnili a akým prínosom sú pre Slovensko v minulosti i dnes.

Vymenúvať všetky osobnosti a ich dielo by zabralo skutočne veľa času i miesta. Ich zoznam nájdete v prehľade akcií roku 2022. Spomeňme aspoň niektoré mená, ktoré nás najviac zaujali:

Elena Čepčeková – autorka literatúry pre deti a mládež. Nemohli sme zabudnúť na jej kreslené rozprávky.

Ľudovít Fulla – maliar, grafik, ilustrátor a scénický výtvarník, zakladateľská osobnosť slovenskej výtvarnej moderny.

Samo Chalúpka – básnik slovenského romantizmu nám pripomenul recitovanie jeho veršov v škole, a ešte sme si ich pamätali (kto si nespomenie je to Mor ho!).

▲ Jozef Gabčík

▲ Ján Nálepka

▲ Jozef Bednárík

▲ Mária Kráľovičová

Jozef Gabčík – protifašistický odbojár, jeho cesta k atentátu a príbeh jeho rodiny.

Ján Nálepka – učiteľ, dôstojník slovenskej armády a jeho cesta k partizánom.

Ján Borodáč – herec, režisér a pedagóg, spoluzakladateľ slovenského profesionálneho divadla.

Mária Kráľovičová – vynikajúca herečka Slovenského národného divadla.

Jozef Bednárík – herec a režisér spojený s muzikálmi na Slovensku i v Česku.

Milan Mlsna – herec, rozhlasový režisér a dlhoročný redaktor relácie Pozor zákruta, známy ako ľudový zabávač pod menom Strýco Marcin.

▲ Samo Chalúpka

▲ Ján Borodáč

▲ Ludovít Fulla

▲ Milan Mlsna

◀ Zaujatie témou nechýba

Elena Čepčeková

26. 1. 1922 Dolná Ždaňa — 6. 1. 1992 Bratislava
Pseudonym: Elena Hronská

V tomto roku sme si pripomenuli 100. výročie narodenia Eleny Čepčekovej, významnej slovenskej spisovateľky pre deti a mládež.

Spisovateľka, autorka literatúry pre deti a mládež, dramatička, redaktorka, poetka, prozaička, učiteľka, scenáristka

Narodila sa v roľníckej rodine 26. januára 1922 v Dolnej Ždani. Do ľudovej školy chodila v Dolnej Ždani a Malom Kiare. Strednú školu absolvovala v Banskej Bystrici a vo Zvolene. Po druhej

svetovej vojne pracovala ako učiteľka v Kostolnoch pod Tribečom, neskôr ako úradníčka v Bratislave a v Československom štátnom filme.

Svoje práce začala uverejňovať už po vojne v Slniečku a Priateľovi dietok. V rokoch 1950 – 1954 bola vedúcou redaktorkou detského časopisu Ohník a neskôr v rokoch 1955 – 1957 časopisu Zornička. Krátky čas pôsobila aj ako riaditeľka Domu osvetu v Novom Meste nad Váhom. V roku 1968 sa stala nakrátko redaktorkou obnoveného časopisu Slniečko. Po presťahovaní do Bánoviec nad Bebravou sa venovala už len literárnej tvorbe.

Publikovala tiež pod pseudonymom Elena Hronská, ako aj pod menom po druhom manželovi Elena Benešová.

Venovala sa predovšetkým tvorbe pre deti a mládež. Jej knihy sú určené pre najmenšie deti – lepoprelá, ako aj dospievajúcim – dievčenský román. Námetmi pre jej diela sa stala príroda, súčasný život na dedine i v meste. Zaoberala sa dobovou problematikou, aktuálnymi problémami rodiny, školy, internátnym prostredím. Písala o malých i dospievajúcich hrdinoch, predovšetkým dievčatách.

Písala veršované rozprávky, hrdinskú a životopisnú epiku, novely a romány, rozprávky, modernú rozprávku, bábkové hry a rozprávkové seriály pre rozhlas a televíziu.

Po časopiseckých začiatkoch v Slniečku a Priateľovi dietok vydala prvé básnické zbierky pre deti *Slniečko* (1948), *Tá naša dedinka* (1950), *Stračia nôžka* (1955), veršovanú rozprávku *Utopený mesiačik* (1959) a i., za ktorými nasledovali rozprávkové knihy *Meduška* (1970), *Meduška a jej kamaráti* (1971), *Tutulaj a Vrtichvost* (1973) a i. V spolupráci s výtvarníkmi vydala v Mladých letách viaceré lepoprelá (*Čo môžeme – pomôžeme*, *Výhovorka býva horká*, *Cvičíme so zvieratkami* a i.). V prozaickej tvorbe pre dospievajúcu mládež sa prezentovala viacerými dielami s dievčenskou hrdinkou, napr. románom s autobiografickými prvkami *Dievča z majera* (1960), novelami *Marcela, neplač* (1961), románom *Mýlka neplatí* (1964), dvojdielnym románom *Monika a Nezabudni, Monika* (1973 – 74) a i. Okrem toho sa venovala televíznej tvorbe (seriály *Meduška*, *Farbuška*), spolupracovala s rozhlasom (hry *Rudienka*, *Roztancované kráľovstvo*, *Štyri zlaté klasy* a i.), písala aj bábkové hry (*Loktibrada*, *Dvaja bratia a princezná*). Viaceré jej diela vyšli v prekladoch do cudzích rečí.

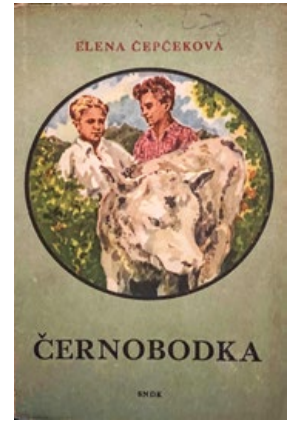
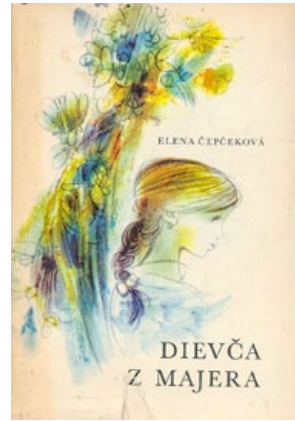
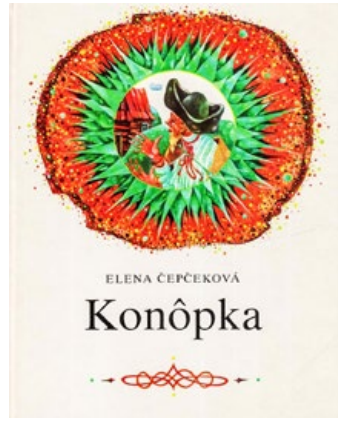
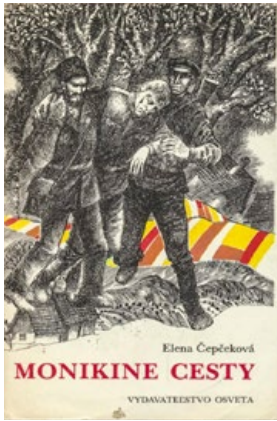
V roku 1972 získala Cenu Fraňa Kráľa za tvorbu pre deti a mládež.

Zdroje:
Swikipedia.sk
Slovenské literárne centrum

Slovenské výtvarné umenie očami detí

V ýnimočný projekt sme predstavili 2. – 30. mája pod názvom „Slovenské výtvarné umenie očami detí“ v Knižnici Jiřího Mahena. V spolupráci s knižnicou sme vystavili maľby z výtvarnej súťaže detí zo Základnej školy Novolišeňská z rokov 2015–2020.

Vernisáž sa konala 5. mája za účasti členov Obce Slovákov, predstaviteľov Základnej školy Novolišeňská v čele s riaditeľom RNDr. Josefom Novákom a členov knižnice v čele s pani Janou Šubrovou, vedúcou Útvary služieb Ústrednej knižnice Jiřího Mahena

Predsedníčka OS v Brne podrobne predstavila projekt, ktorý začal v roku 2012 kresbou diela architekta Dušana Jurkoviča a pokračuje až dodnes. Slovo dostala i učiteľka výtvarnej výchovy a hlavná postava súťaže Mgr. Kamila Kopecká, ktorá dokáže neuveriteľným spôsobom deti inšpirovať a viesť ich k úžasne trpezlivej práci s farbami a celou maľbou alebo kresbou. Prínos súťaže ocenil i riaditeľ školy a poďakoval za obetavú prácu s deťmi.

Samotnú vernisáž nám spríjemnilo vystúpenie mezosopranistky Táni Soto Janošovej za klavírneho sprievodu Martina Jakubíčka. A nechýbali ani slovenské verše od Kristy Bendovej v podaní Katky Pecovej.

Vystavené boli výtvarné práce s tematikou: slovenské hrady a zámky, Mikuláš Galanda, Janko Alexy, Martin Benka, Imro Weiner-Král a Viliam Ruttkay-Nedecký.

▲ Spoluvorca výtvarnej súťaže Mgr. K. Kopecká, vľavo

▲ Zástupca ZŠ Novolišeňská, riaditeľ RNDr. Josef Novák

▲ Katka Pecová predniesla niekoľko básní K. Bendovej

Exkurzia, Husa na provázku

Naša Obec sa často zúčastňuje i akcií pripravených inými národnostnými menšinami. Jednou z nich je Centrum Brusinka, ktoré organizovalo 1. marca komentovanú prehliadku divadla Husa na provázku na Zelnom trhu.

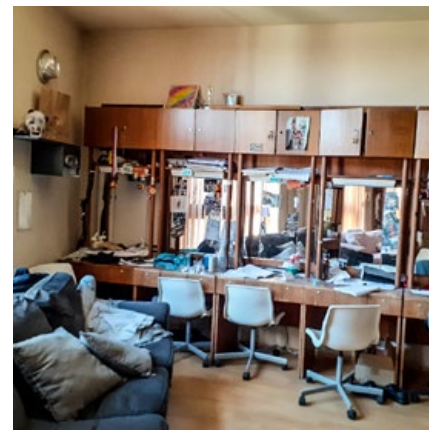
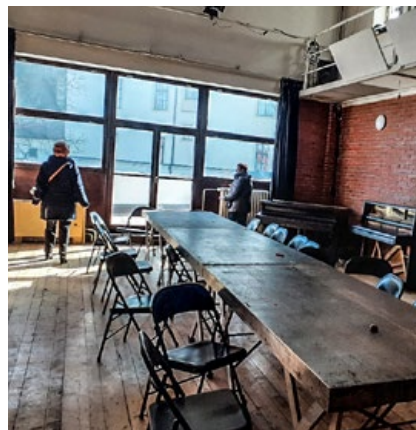
Účastníci sa dozvedeli zaujímavosti z histórie divadla, rozprávanie o slávnych osobnostiach, ktoré účinkovali v divadle. Prezreli si celé divadlo. Dozvedeli sa ako vzniká inscenácia, kto všetko je potrebný v divadle. Dostali sa do miest a zákulisia, kam sa bežne diváci nedostanú avidia detaily, ktoré si bežne nevšimneme.

▲ Základný kameň divadla Husa na provázku

▲ Divadlo Husa na provázku

▲ Interiér divadla

▲ Interiér divadla

▲ Vidieť zákulisie divadla je niekedy zaujímavé

Mesiac marec vylákal naše turistky do zámku Rájec nad Svitavou na výstavu kamélií. Zámok je vždy vyzdobený krásne aranžovanými rezanými kvetinami z vlastných skleníkov. Skvelú prácu záhradníkov si návštevníci všimnú hneď pri vstupe do zámku a sprevádza ich celým zámkom.

Výstava kamélií sa konala od 25. februára do 6. marca. Pre verejnosť boli otvorené aj historické zámokské skleníky, kde bolo možné obdivovať najväčšiu českú zbierku kvitnúcich kamélií. Zámokské interiéry v prízemí boli tiež vyzdobené kvitnúcimi kríkmi kamélií a aranžmán z rezaných kvetín.

Národný pamiatkový ústav venoval rok 2022 šľachtickým slávnostiam. Aj preto rájecká výstava kamélií predstaví významné rodinné udalosti pôvodných aristokratických majiteľov, rodu Salm-Reifferscheidt. Kamélie a krásne naaranžované živé kvety doplnili osobné zbierkové predmety pripomínajúce narodenie detí, blahoželania ku krstínám, ocenenie pracovných úspechov alebo životných jubileí.

▲ Kvetinová výzdoba zámku je vždy nádherná.

Štátny zámok Rájec nad Svitavou je známy svojou jedinečnou zbierkou kríkov kamélií a zámokským záhradníctvom so skleníkami, ktoré sú prístupné verejnosti vždy vo februári a marci, v dobe kvitnutia kamélií.

Zbieranie kamélií bolo v 19. storočí zábavou šľachty ako aj predstaviteľov iných majetných vrstiev. Stavali pre ne zvláštne skleníky a kvitnúce rastliny boli využívané aj k výzdobe zimných záhrad.

Základom zbierky sú materské rastliny privezené v roku 1973 z „Výzkumného ústavu okrasného záhradníctví v Průhonících“ pri Prahe. Celkom to bolo 85 pätnástročných

rastlín. Starostlivosťou vedúceho záhradníka Františka Bárty a predovšetkým jeho nástupcu Jana Dvořáka sa podarilo väčšinu z 85 kríkov dopestovať dodnes. Behom ďalších rokov sa zbierka rozrástla o 150 klasických odrôd a unikátnych rastlín vybraných pánom Dvořákom z tisícov semenáčov, sprvu skôr náhodných a neskôr už zámerne krížených. Celkovo tak súčasná zbierka obsahuje 400 klasických i menej známych odrôd. Niektoré z nich vyšľachtili práve rájeckí záhradníci Ján Dvořák a Evžen Kopecký. Niektoré kríky, a to aj kvitnúce, sú staré už 30 až 60 rokov.

▲ Naše turistky medzi kaméliami

Výtvarné a tvorivé dielne pre všetky generácie

◀ Tradičná tvorivá skupinka

Jarné tvorenie (19. 3.)

Veľkonočné a perníkové tvorenie (9. 4.)

Vianočné (5. 11.)

Tvoríme z papiera, filcu, vlny, penovky, ozdoby, vločky, vence, vianočné dekorácie, pečieme a zdobíme perníky

Tvorenie z rôznych materiálov a výtvarné vyjadrovanie svojich pocitov sa stalo neoddeliteľnou súčasťou našej činnosti. Preto sústavne rozširujeme naše námety na tvorbu

o nové materiály a nápady. Pripomenuli sme si aj tradičné sviatky, ako je víťanie jari, veľkonočné sviatky alebo vianočné zvyky. Vyskúšali sme nové spôsoby zdobenia vajčiek i veľkonočných perníkov. Pohrali sme si s papierom a tvorili vianočné ozdoby. Vynechali sme len jesenné zvyky, lebo tie sme venovali Alfonzovi Muchovi a jeho nádhernej Slovanskej epopeji v Moravskom Krumlove. Tvorenie sa stalo našou zábavou, poučením i pripomienkou domova. Pozrite sa na galériu našich výrobkov.

▲ Veľkonočné zdobenie perníkov

▲ Vianočné tvorenie

▲ Hravé tvorenie s vločkami

▲ Vianočná výzdoba

Křížová cesta Dušana Jurkoviča na Hostýně

14. 5. 2022

◀ Členovia Obce na Hostýně pred bazilikou

Hostýň je najnavštevovanejším mariánskym pútnickým miestom na Morave. Naša návšteva bola zameraná na dielo Dušana Jurkoviča, ktoré sa tu nachádza v blízkosti baziliky Nanebevzetí Panny Marie. Navštívili sme samozrejme i ostatné pamiatky v okolí a zašli sme i do Kroměříže, kde sme zase obdivovali Kvetnú záhradu.

Dominantou Hostýna je bazilika Nanebevzetí Panny Marie. A medzi pamiatkami areálu vyniká Křížová cesta od Dušana Jurkoviča. Nachádzajú sa tam vlastne dve krížové cesty. Staršia je z roku 1900 a v dobe vzniku bola hodne kritizovaná. Naopak dielo architekta Dušana Jurkoviča bolo považované za ozdobu svätého Hostýna.

Jurkoviča požiadala o spoluprácu Matica svatohostýnska v roku 1903. Poverili ho vypracovaním plánu nielen na krížovú cestu, ale i všetkých ostatných stavieb na Hostýně. Ešte v tom roku Jurkovič so svojimi spolupracovníkmi zamerl celý vrch Hostýna. V roku 1904 Jurkovič predložil Matici hotové plány, ktoré boli jednomyselne schválené. Jurkovič mal tiež riadiť všetky stavebné práce.

Jurkovičova Křížová cesta je v štýle valašskej ľudovej architektúry. Cesta je situovaná severovýchodne od baziliky na ceste v tvare podkovy, kde nepravidelne rozmiestnil 12 zastavení. Kaplnky po pravej strane pôsobia, akoby sa norili z lesa. Z vrcholu od chrámu desať z nich klesá, jedenáste vyčnieva na mohutnej terase, ku ktorej sa stúpa po širokých schodoch. Ďalšie dve zastavenia lemujú cintorín a ukončenie krížovej cesty tvorí rotunda začlenená do areálu cintorína. Toto 14. zastavenie je spoločné pre obidve krížové cesty. Zastavenia Křížovej cesty boli budované od roku 1904 až do roku 1933. Vojnové útrapy

a s tým spojený nedostatok peňazí prekazili veľkolepé plány na Hostýně.

Jurkovičova krížová cesta sa stavala od konca, od 14. zastavenia. Tvoria ju otvorené drevené kaplnky so zadnou stenou z kamenných kvádrov, mozaikovými obrazmi a lomeným prístreškom na bohato vyrezávaných trámoch. Podlaha kaplniek je zložená z kamenných stupňov a pod obrazom je modlitebné kľačadlo. Každá kaplnka je vlastne originál.

Jurkovič si k spolupráci najskôr vybral popredného moravského maliara Jožu Úprku, ktorý vypracoval návrhy trinástich zastavení. Problémom však bola technika prevedenia obrazov. Nakoniec prijali ponuku Benedikta Škardy z Brna na vytvorenie obrazov novou technikou tzv. maľbou na sklo, ktorá mala zaistiť trvanlivosť. V lete

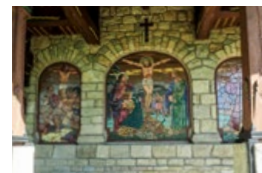
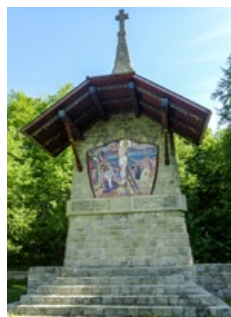
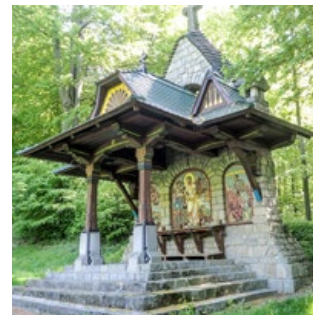

▲ Bazilika Nanebevzetí Panny Marie

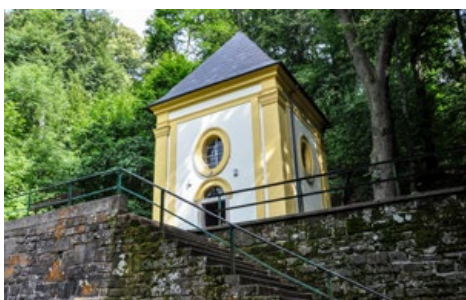

▲ Stará krížová cesta

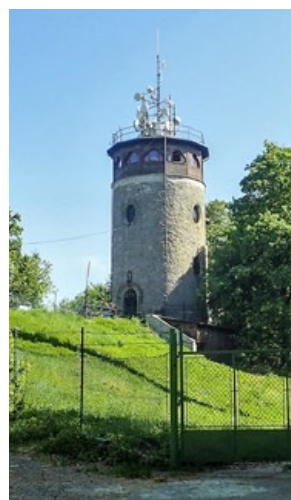
▲ Jurkovičova krížová cesta

▲ Vodná Kaplnka

▲ Rotunda

▲ Observatórium

▲ 11. zastavenie (ukrižovanie Krista)

1905 bol privezený prvý obraz XIII. zastavenie a za ďalšie dva roky obrazy XII. a XI. zastavenia. Sklenená mozaika sa neosvedčila, lebo medzi azbest a sklo vnikala voda, ktorá spolu s mrazom dokončila dielo skazy. Časti mozaiky vypadávali a niekoľko krát do roka sa museli opravovať. Preto boli obrazy XII. a XI. zastavenia nakoniec uložené na Velehrad. Na Hostýne sa zachoval len jediný Úprkov obraz, XIII. zastavenie, ktoré bolo niekoľkokrát opravované a v roku 1929 celkovo renovované firmou Říha. To bol dôvod, prečo bol na Hostýn pozvaný ďalší významný moravský maliar Jano Köhler (Koehler). Ten zvolil techniku keramickej mozaiky, ktorá bola omnoho trvanlivejšia. Mozaikové obrazy pre jednotlivé zastavenia krížovej cesty vytvoril v rokoch 1912 až 1933. Svoje kresby na kartónoch posielal do keramickej dielne v Rakovníku, kde

ich odborníci prenášali na keramickej materiál zdobený technikou majoliky. V auguste 1933 boli osadené posledné obrazy. Po 29 rokoch bola nová krížová cesta konečne dokončená. Posvätená bola 15. októbra provinciálom františkánov v Kroměříži Dr. Vyskočilom.

Po rokoch v drsnej klíme Hostýnskych vrchov boli niektoré výjavy keramickej mozaiky poničené a tak v rokoch 2009 až 2019 ich zreštauroval Vojtěch Pařík do pôvodnej krásy.

V roku 1918 bol pútnický areál Svatého Hostýna s krížovou cestou a bazilikou Nanebevzetí Panny Marie zaradený medzi národné kultúrne pamiatky.

Zdroje:
Svatý Hostýn
Wikipedie, Wikipedie Commons

Kvetná záhrada, Kroměříž

Dopoludnie v Hostýne utieklo veľmi rýchlo a už sme sa presúvali na ďalšie krásne miesto. Čakala nás prehliadka Kvetnej záhrady v Kroměříži. Opäť veľa zaujímavostí z histórie mesta a pastva pre oči v podobe nádherného parku.

Kvetná záhrada, známa tiež pod názvom Libosad, je pôvodne park v geometrickom štýle francúzskej záhrady. Nechal ju vybudovať olomoucký biskup Karel z Lichtensteinu-Castelkorna v druhej polovine 17. storočia. Záhrada má rozlohu 485x300 metrov. Okrem parkovej zelene sa v nej nachádza rotunda, kolonáda, fontány, skleník, antické sochy alebo tzv. vtáčnice (neoficiálny preklad do slovenčiny), objekt pre vtákov.

Kvetná záhrada bola spolu s Podzámockou záhradou a zámkom v Kroměříži v roku 1998 zapísaná na Zoznam svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO.

▲ Pred vstupom do kvetnej záhrady

▲ Kolonáda tvorí celú jednu stranu záhrady 244 m dlhú

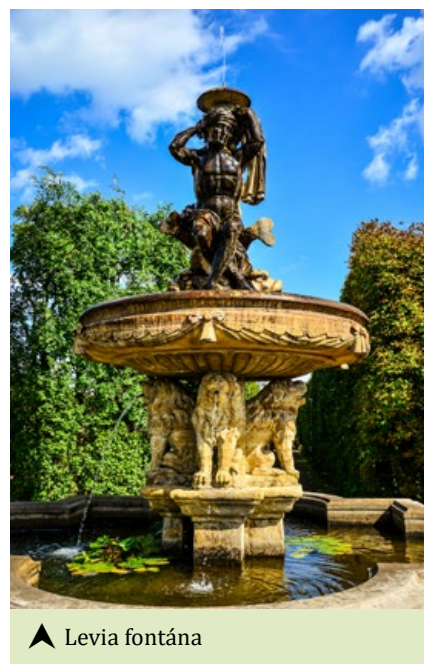
▲ Osemboká rotunda sa nachádza v srdci záhrady

▲ Foucaultovo kyvadlo

▲ Skleník nám poskytol chvíľu pohody...

▲ Levia fontána

Zem pamätá

Na 14. júna pripravilo Mestské divadlo Brno pre svojich divákov milé prekvapenie v podobe muzikálu *Zem pamätá* v podaní Slovenského komorného divadla Martin. Veľmi nás potešilo, že nám z divadla dali vedieť o hostovaní slovenských divadelníkov. Samozrejme ako vždy sme mali veľký záujem o vstupenky, ale celé divadlo nezaplníme. Prekvapením pre nás bol nezáujem o tento muzikál. Mestské divadlo nakoniec predávalo vstupenky len za sto korún a hudobná scéna sa ako tak zaplnila. Bola to veľká škoda, lebo muzikál o životnej púti slovenského speváka Karola Duchoňa bol nádherný. Pripomenul nám jeho nádherné piesne, ktoré sa zasa pomaly vrátili do rádii.

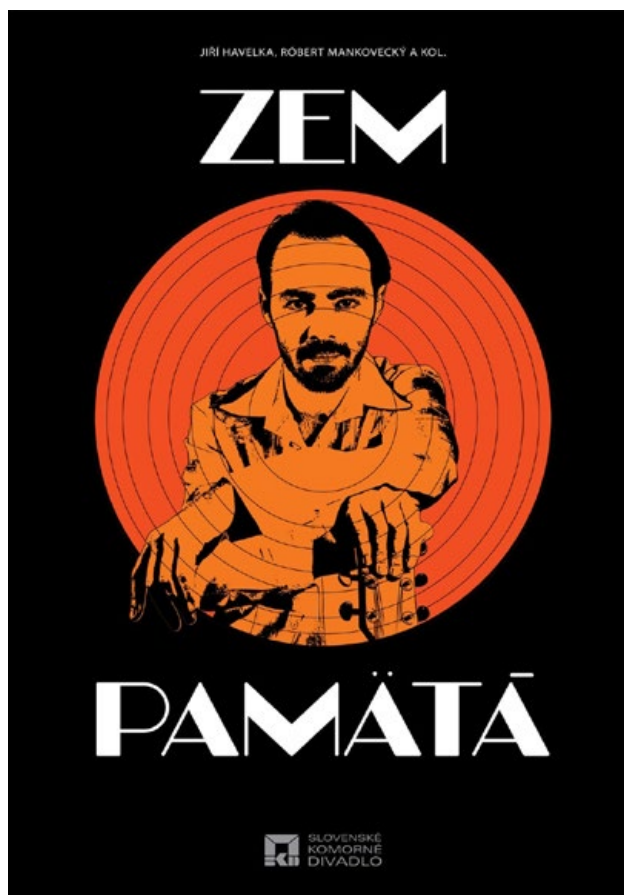
Zem pamätá je autorský divadelný projekt martinského Slovenského komorného divadla. Hudobná biografia Karola Duchoňa, jedného z najväčších talentov slovenskej populárnej hudby sedemdesiatych rokov minulého storočia. Autormi sú Róbert Mankovecký a Jiří Havelka, ktorý muzikál aj režíroval.

Postavu Karola Duchoňa stvárnil Tomáš Grega, ktorý bol na javisku celé dve hodiny bez prestávky a ešte k tomu chodil sústavne na bežiacom páse, spieval, prípadne hral na gitaru a heligónku. Výkon úctyhodný. Cestou domov sme počítali koľko asi kilometrov mohol prejsť. Bolo to nádherné predstavenie a určite nikto neľutoval, že prišiel na predstavenie. Aplauz postojacky bol poriadne dlhý. A piesne nám ešte dlho zneli v ušiach.

Obsadenie:

Karol	Tomáš Grega (gitaru, heligónku)
Otec a iné	František Výrostko
Mama a iné	Eva Gašparová
Elena, Zdena a iné	Barbora Palčíková
Eva, Eva, Alena a iné	Alena Pajtinková
Učiteľ, Novinár a iní	Tomáš Mischura
Milan, Laco, Jaro a iní	Marek Geišberg (gitaru)
Paľo, Vlado, Emil a iní	Daniel Žulčák (basová gitara)
Dušan, režisér, Juraj a iní	Róbert Mankovecký (klávesové nástroje)
Ivo, súdruh a iní	Marián Frkáň (bicie nástroje)

Zdroj:
Slovenské komorné divadlo Martin

▲ Účastníci výletu pred slavkovským zámkom

Turisti nezaháľali ani v tomto roku. Medzi inými vychádzkami zaujala návšteva mesta Slavkov, mesto známe Napoleonovým víťazstvom alebo bitkou troch cisárov. Na prehliadku zámku, kostola, kaplnky sv. Jána Krstiteľa a na hrobku rodu Kounicov sme si dohovorili sprievodcu, zhodou okolností to bol náš bývalý kolega.

Kostolom nás nakoniec sprevádzal sám pán farár. Celý areál bol veľmi zaujímavý a výklad obsažný. Ale zostali sme verní turistickej tradícii a našli sme si miestečko pri miestnom rybníku na opekanie špekáčikov, kde sme sa tiež dobre bavili. Celý výlet sme zakončili na Palackého námestí na dobrej kávičke a chutnom zákusku. Počasie nám prialo a v nás panovala radosť z krásnych zážitkov.

▲ Interiér kaplnky

▲ Nádvorie zámku

▲ Kaplnka sv. Jána Krstiteľa

▲ Hrobka rodu Kounicových

Matilda Čechová

21. 3. 1908 Čičmany – 1. 11. 1995 Bratislava

Slovenská maliarka, grafička, ilustrátorka, textilná výtvarníčka, kresliarka a pedagogička

Matilda Čechová sa narodila 21. marca 1908 v Čičmanoch. Od roku 1912 žila s rodinou v rôznych častiach Rakúska. V roku 1921 sa vrátila a striedavo žila na Slovensku a v Čechách. V rokoch 1929–1931 študovala na Učiteľskom ústave v Martine. Neskôr, popri zamestnaní, študovala na textil-

nom oddelení Školy umeleckých remesiel v Bratislave v rokoch 1935–1936 u profesora Františka Malého. Na oddelení kreslenia a maľovania Slovenskej vysokej školy technickej študovala v rokoch 1941–1947 u profesora Gustáva Malého, Maximiliána Schurmana a Jána Mudrocha. V rokoch 1947–1948 bola na študijnom pobyte v Taliansku, kde na Akadémii krásnych umení v Ríme navštevovala školu Mina Maccariho. Venovala sa tam štúdiu maľby a grafiky

Matilda Čechová bola prvou ženou na Slovensku, ktorá sa venovala grafike. Ako výtvarníčka sa venovala hlavne grafike, tiež kresbe, maľbe a textíliám. V prvých prácach nachádzala námety zo študijnej cesty v Ríme. Zdrojom jej inšpirácie bol život ľudu na dedine, ľudový výtvarný prejav, vidiecka architektúra, folklór a ornament. Významná bola aj jej zberateľská činnosť, zozbierala bohatú kolekciu ľudového umenia ako je výšivka, keramika, kroje, plastika a sklomaľba.

Matilda Čechová pôsobila aj ako pedagogička, v rokoch 1931–1951 učila na Odbornej škole pre ženské povolania v Bratislave. Potom bola až do svojej smrti v roku 1995 výtvarníčkou v slobodnom povolaní.

Bola členkou skupiny Hollar, Umeleckej besedy slovenskej, neskôr Skupiny výtvarných umelcov 29. augusta, Zväzu slovenských výtvarných umelcov a Spolku grafikov a priateľov grafiky.

V prvých prácach zužitkovala námety zo študijnej cesty v Ríme (dielo *Na predmestí Ríma*, 1948). V roku 1948 vytvorila cyklus grafik *Čičmianske madony*, v roku 1949 drevorezy *Čičmianska matka* a *Na paši*, v roku 1954 *Oberačky v Rači* a iné.

V maliarskej tvorbe sa venovala predovšetkým krajino-maľbe a žánrovej maľbe. Námety čerpala z jednotlivých krajov Slovenska, najmä z rodných Čičmian a okolia.

K olejomaľbám inšpirovanými rodom patriu *Čičmianske domy I*, *Radenov dom* (oba 1966), *Čičmany – Javorinka* (1974), *Zázrivské polia* (1982), ale aj kresby *Sypárne v Hubovej* (1960), *Strečno* (1962), *Tvrdošín - drevený kostolík* (1981), *Fačkov* (1982).

Motív Bratislavy maliarka zachytila v obraze *Stará Bratislava* (olej, 1970).

Okrem toho sa venovala aj téme SNP, ktorú zobrazila v cykle *Povstanie* z roku 1956, jánošíkovskú tematiku spracovala formou linoleorezu v diele *Jánošík* z roku 1963. Častou bola aj téma kytíc - *Kamélie* (olej, 1970).

V oblasti úžitkového umenia vytvorila gobelíny *Pijú chlapani, pijú* (1961), *Čepčenie nevesty* (1974). Venovala sa aj artprotisu (netkané textílie), v poslednom období tiež monumentálnej tvorbe.

Matilda Čechová sa zaoberala aj zberateľskou a reštaurátorskou činnosťou. Jej zbierka ľudovej výšivky, krojov, keramiky, plastiky, maľby na skle je súčasťou zbierkového fondu Považského múzea v Žiline a Oravskej galérie v Dolnom Kubíne.

Bola spoluzakladateľkou Galérie ľudovej plastiky v Slaníckej Osade, kde umiestnila svoju zbierku drevených, keramických a kamenných sošiek z celého Slovenska.

Matilda Čechová zomrela 1. novembra 1995 v Bratislave.

Zdroj:
Wikipedia.sk, Web umenia

▲ Zátišie s jablkami a fľašou, 1948

▲ Povstanie, 1954

▲ Čičmianska madona, 1957

▲ Jesenná kytica, 1976

▲ Michalská v zime, 1972

▲ Oravské domy I., 1982

▲ Radenov dom v Čičmanoch, 1966

▲ Chalupy-I., 1969

▲ Pijú chlapci, 1959

▲ Vo vinici, 1954

▲ Kosatce v modranskej váze, 1960 - 1980

Výtvarná súťaž 2022

Jedenásty ročník výtvarnej súťaže bol venovaný slovenskej výtvarníčke Matilde Čechovej, veľmi všestrannej a plodnej vo svojom obore. Deti si mohli vyberať veľmi rôznorodé témy, od prírodných scenérií, dedinských námietok, miest, zátiší až po grafiku. Väčšinou zvíťazila príroda, kvetiny a dedina. Vznikli krásne obrázky, ktoré chceme ďalej vystavovať a tak tiež propagovať slovenské umenie. Vybrané téma deti začínali maľovať v škole s vysvetlivkami pani učiteľky Kopeckej a ďalej pokračovali už samostatne. I samotné pochopenie techniky maľby alebo kresby je náročné. Vrstvenie farieb a ich miešanie zvládli všetky ročníky bez problémov. To konečne môžete vidieť na víťazných obrázkoch. Kto vie, či náhodou nie je medzi nimi budúci umelecký maliar alebo maliarka.

Určite sa budeme snažiť zase vystaviť tieto malé umelecké dielka, aby i verejnosť mala možnosť vidieť šikovnosť, schopnosti a zmysel pre krásu súčasných detí.

Veľké poďakovanie patrí Mgr. Kamile Kopeckej, ktorá od začiatku súťaže v roku 2012 spolupracuje s nami na tomto projekte. Deťom dodáva podnety, odvahu i dobré rady. Odmenou sú maľby a kresby hodné niekedy i profesionálov.

Ďakujeme i vedeniu Základnej školy Novolíšeňská, za podporu a ústretovosť k tomuto projektu a dlhoročnú spoluprácu s Obcou Slovákov v Brne.

▲ Deti pri práci. Už tu je vidieť aké krásne maľby to budú.

▲ Zaujatie maľovaním.

▲ Začínáme maľovať

Vyhodnotenie výtvarnej súťaže 2022

Slovenské výtvarné umenie

Matilda Čechová, maliarka, grafička, ilustrátorka, textilná výtvarníčka

6. ročník

1. miesto

Anna Bojdová, 6. A
Lucie Ella Raclová, 6. B

2. miesto

Diana Potikha, 6. B
Nikoleta Demian, 6. B
Darina Smola, 6. B

3. miesto

Linda Jedličková, 6. C
Katka Chudobová, 6. A
Šárka Kaderková, 6. C

7. ročník

1. miesto

Elen Černošlávková, 7. A
Milena Horáková, 7. A
Leontýna Coufalová, 7. A

2. miesto

Gabriela Balousová, 7. C
Natálie Ondráčková, 7. A
Ema Bružeňáková, 7. A

3. miesto

Karolína Kavínová, 7C
Pavel Holoubek, 7. A
Marie Vargová, 7. C

8. ročník

1. miesto

Kristýna Uzlová, 8. A
Karolína Procházková, 8. A
Laura Sedláková, 8. A

2. miesto

Vendula Tkáčová, 8. A
Viktorie Veselá, 8. A

3. miesto

Renata Danihelova, 8. A.
Nikola Hořká, 8. A

▲ Anna Bojdová, 6. A.

▲ Gabriela Balousová, 7. C

▲ Renata Danihelova, 8. A

▲ Nikoletta Demian, 6. B

▲ Ema Bružeňáková, 7. A

▲ Laura Sedláková, 8. A

▲ Marie Vargová, 7. C

▲ Elen Černošlávková, 7. A

▲ Darina Smola, 6. B

▲ Diana Potikha, 6. B

▲ Leontýna Coufalová, 7. A

▲ Karolína Procházková, 8. A

▲ Karolína Kavínová, 7. C

▲ Lucie Ella Raclová, 6. B

▲ Linda Jedličková, 6. C

▲ Vendula Tkáčová, 8. A

▲ Milena Horáková, 7. A

▲ Kristýna Uzlová, 8. A

▲ Katka Chudobová, 6. A

▲ Nikola Hořká, 8. A

▲ Natálie Ondráčková, 7. A

▲ Viktorie Veselá, 8. A

▲ Šárka Kaderková, 6. C

▲ Pavel Holoubek, 7. A

▲ Víťazné dievčatá zo 6. – 8. ročníka

▲ Víťazky zo 7. A (pre školské povinnosti odmenené trochu neskôr)

◀ Účastníci pietnej akcie na Námestí SNP v Brne

A keď tento rok nie je okrúhlym výročím Slovenského národného povstania, predsa len svojím významom si zaslúži, aby sme si s úctou pripomenuli tých, čo v tej dobe trpeli, bojovali a mnohí aj nevinní, obetovali život. Mladí, čo nezažili budúcnosť, starí, ktorí si starobu neužili, ale i nevinné deti, bojovali proti fašistickej beštialite. No niekoľko málo, väčšinou postarších účastníkov spomienkovej akcie, svedčí o tom, že spoločnosť zabúda vlastnú históriu. Smrť herca či speváka je viac medializovaná, ako taký historický moment v živote oboch národov, čo len oboch, veď SNP sa zúčastnili Poliaci, Rumuni, Francúzi a aj dnes tak zatracovaní Rusi, Ukrajinci a ďalší.

To mi pripomína jeden smutný moment, kedy som videl anketu medzi mladými ľuďmi v Norimberku, kde sa ich reportér pýtal, čím sa ich mesto zapísalo do histórie? Nikto nevedel a ja som sa divil. V deň výročia SNP tohoto roku sa pýtal reportér detí na Slovensku, čo to je SNP a hádajte, nič. Naše deti o tých hrôzach dnes už nevedia nič. Nestala sa niekde chyba v školskom systéme? A nielen tam. Neblížime sa k dobe, kedy si budeme

musieť históriu zopakovať, lebo sme sa z nej nepoučili? Chceme nové Lidice, Ležáky, Kľak, Nemeckú a tisíce ďalších tragédií?

Už neplatí, že čím hlbšie do histórie nazrieš, tým ďalej do budúcnosti vidíš?

My, členovia OS v Brne, za aktívnej účasti členov Zväzu letcov Brno, genmjr. Otmara Kučeru a niekoľkých ďalších osôb, sme túto udalosť položením kvetín pripomenuli a pripomínať budeme, lebo opak je pľuvnutím do tváre histórie a tých čo za ňu obetovali svoje životy.

▲ Čestná stráž pri pomníku Slovenského národného povstania

Po stopách Slovanov

Muchova Slovanská epopeja

Slovanská epopeja je cyklus dvadsiatich veľkoformátových obrazov, v ktorých Alfons Mucha zobrazil dejiny slovanských národov. Cyklus vznikol v rokoch 1910 – 1928 v ateliéri na zámku Zbiroh na objednávku Charlesa Richarda Crana. Každý dokončený obraz Mucha postupne podmienene odovzdával mestu Praha.

Alfons Mucha si želal zobrazit dejiny Slovanstva v súbore obrazov, ktorý by symbolizoval ich cestu dejinami. S touto myšlienkou sa pohrával už od doby Svetovej výstavy v Paríži, ale kvôli nedostatku finančných prostriedkov musel túto myšlienku odložiť. Pri svojom pobyte v USA, v Chicagu, sa stretol s priemyselníkom Charlesom R. Cranom, ktorý bol ochotný financovať všetky náklady spojené s vytvorením Slovanskej epopeje. V roku 1910 sa vrátil do Čiech, kde si prenajal časť zámku Zbiroh, sálu so sklenenou strechou, ktorá mu takmer dvadsať rokov slúžila ako ateliér na tvorbu veľkoformátových obrazov Epopeje. V tomto období tiež na zámku býval aj so svojou rodinou.

Takmer rok riešil technickú stránku celého projektu. Zbirožský remeselník, pán Kozler, vytvoril lešenie šesť metrov vysoké, ktoré bolo ešte rozdelené na niekoľko poschodí. Plátna boli napínané na železných rámoch, ktoré umožňovali obrazy rýchlo zvesiť, zvinúť a transportovať.

Sám Mucha pre svoju vlastnú prípravu využíval náčrtky a fotografie zo svojich ciest po Rusku a juhoslovanských miestach, študoval všetku dostupnú literatúru a svoje kroky konzultoval s odborníkmi tej doby.

Dokončil ju roku 1928, kedy ju spoločne s Charlesom R. Cranom odovzdal Prahe a všetkému československému ľudu.

Prvé obrazy boli vystavené v roku 1919 v Klementinu. V roku 1920 bolo 11 plátien vystavených v Chicagu a v New Yorku. Epopeja

▲ Plagát k výstave Slovanskej epopeje v Brne v roku 1930

ako celok bola v roku 1928 predstavená českej verejnosti v novom Veletržnom paláci v Prahe. V Brne bola vystavená v roku 1930.

Počas druhej svetovej vojny, od roku 1943, boli obrazy uložené na zámku v Slatiňanoch, aby ich náhodou nepoškodilo bombardovanie. V 50. rokoch boli prevezené do Moravského Krumlova, kde boli za pomoci miestnych občanov reštaurované a od roku 1963 až do roku 2011 boli vystavené v miestnom zámku. Obrazy sem zapožičala Galéria hlavného mesta Prahy, ktorá je správcou celého diela. V novembri 2010 bola Slovanská epopeja vyhlásená za kultúrnu pamiatku. Po dlhých sporoch bolo v roku 2011 päť obrazov umiestnených vo dvorane Veletržného paláca v Prahe a celý cyklus bol sprístupnený v máji 2012. Táto výstava bola ukončená v roku 2016. Od júla 2021 sú obrazy zase vystavené na zámku v Moravskom Krumlove. Zámok však muselo mesto vykúpiť od súkromného vlastníka a upraviť jeho interiéry tak, aby v nich boli splnené nároky na bezpečnosť, osvetlenie a stálosť teploty a vlhkosti.

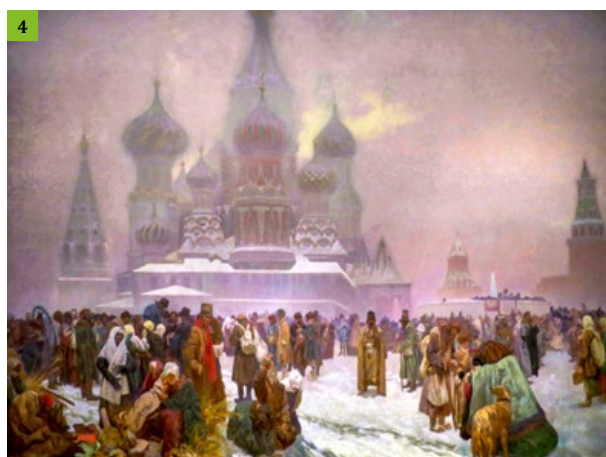

▲ Alfons Mucha pri práci na Epopeji

Názvy jednotlivých obrazov:

1. Slované v pravlasti: Mezi turanskou knutou a gótským mečem, 1912
2. Slavnost Svantovítova na Rujáně: Když bozi válčí – spása v umění, 1912
3. Zavedení slovanské liturgie na Velké Moravě Chvalte Boha rodným jazykem, 1912
4. Zrušení nevolnictví na Rusi, 1914
5. Hájení Sigetu proti Turkům Mikulášem Zrinským, 1914
6. Bratrská škola v Ivančicích: Kolébka Bible kralické, 1914
7. Jan Milič z Kroměříže: Klášter z nevěstince, 1916
8. Kázání Mistra Jana Husa v kapli Betlémské: Kouzlo slova – pravda vítězí, 1916
9. Schůzka Na Křížkách: Kouzlo slova. Podobojí, 1916
10. Petr Chelčický: Neopláčet zlem zlé, 1918
11. Jan Ámos Komenský, učitel národů: Plamínek naděje, 1918
12. Po bitvě na Vítkově: Tě Boha chválíme, 1923
13. Jiří z Poděbrad, král obojího lidu, 1923
14. Car Simeon Bulharský: Jitřenka slovanského písemnictví, 1923
15. Po bitvě u Grunwaldu Severoslovanská vzájemnost, 1924
16. Přemysl Otakar II., král železný a zlatý: Svaz slovanských dynastií, 1924
17. Štěpán Dušan Srbský a jeho korunovace: Slovanské zákonodárství, 1926
18. Mont Athos: Vatikán pravoslavných, 1926
19. Příklad „Omladiny“ pod slovanskou lípou 1894: Slovanské obrození, 1926
20. Apotheosa z dějin Slovanstva: Čtyři období Slovanstva ve čtyřech barvách, 1926

10

13

11

18

6

19

20

5

Alfons Mucha

1860–1939

Rodák z južnej Moravy, maliar, grafik a dizajnér obdobia secesie.

Narodil sa v Ivančiciach na Morave v rodine súdneho zamestnanca ako štvrté dieťa a tak ako jeho 5 súrodencov dostal meno začínajúce na A. Rád kreslil už v ako malé dieťa. Bohémsku povahu mal už na štúdiách v Brne. Dvakrát musel ročník opakovat', až ho z gymnázia vyhodili. A tak začal pracovať ako súdny pisár. Umelecky

sa realizoval vo vlasteneckých spolkoch a maľoval kulisy pre ochotnícke divadlo. Pokúsil sa prihlásiť na Akadémiu výtvarných umení v Prahe, ale neuspel. V roku 1879 odišiel do Viedne, kde pracoval ako maliar divadelných kulís a navštevoval výtvarné kurzy. Po požiari viedenského divadla musel sa vrátiť na Moravu do Mikulova, kde sa živil príležitostnou grafikou. Jeho talent si všimol gróf Khuen-Belassi, ktorý mu dal zákazku na výzdobu jedálne hrubovanského zámku Emmanhof a jeho bratovi namaloval fresky v rodinnom hrade v Tyrolsku. Gróf sa dokonca rozhodol Muchu podporovať na štúdiách v Mníchove a v Paríži.

V Paríži sa nakoniec v roku 1887 usadil a pracoval ako ilustrátor a grafik. Otvoril si vlastný výtvarný kurz „Cours Mucha“ a začal vyučovať na akadémii Carmen. Na konci roku 1894 sa mu naskytla príležitosť vytvoriť plagát k divadelnej hre Gismonda so Sarah Bernhardtovou v hlavnej úlohe, ktorý mu takmer cez noc vyniesol celosvetový úspech. Herečka s ním uzatvorila zmluvu o spolupráci na šesť rokov a on pre ňu a jej divadlo navrhoval ďalšie plagáty, výpravu, kostýmy a dokonca i účesy.

Mucha nastavil pre užité umenie vyššie nároky, od plagátov, cez šperky a nábytok až po obaly na cukrovinky pre firmu

▲ Plagát pre Sarah Bernhardt, 1894

▲ Štyri ročné doby, okolo roku 1896

Nestlé. Vytvoril vizuálne pôsobivé dielo, ktoré sa nedalo prehliadnuť. Ku koncu storočia sa stal Mucha významným secesným umelcom. Navrhoval reklamné plagáty, bohaté ilustrácie a dekoratívne panely tematicky založené na zobrazovaní prírody. V tej dobe sa pripravovala Svetová výstava 1900 v Paríži. Niesla sa v duchu secesie a Mucha nemohol chýbať. Na žiadosť viedenskej vlády realizoval pavilón Bosny a Hercegoviny a Muchov pavilón patril medzi najnavštevovanejšie.

Mucha sa roku 1903 zoznámil s Marií Chytilovou, študentkou maľby, ktorá k nemu chodila na súkromné hodiny. Nasledujúce roky cestoval medzi Európou a New Yorkem.

S Máriou sa oženil roku 1906 a rozhodli sa usadiť v Amerike. Roku 1909 sa im narodila dcéra Jaroslava a roku 1915 syn Jiří.

Roku 1910 sa natrvalo vrátil s rodinou do Čiech, aby mohol pracovať na Slovanskej epopeji. Po jej dokončení sa naďalej venoval veľkoformátovej maľbe. Vznikly tak tri plátna Poddaní Nymburka L. P. 1421 Bohu a Pražanům (1932), Mistr Jan Rokycana na koncile basilejském (1933) a luneta Píseň (1934). Na pražskom hrade v roku 1931 v katedrále sv. Víta zhotovil vitráž.

Posledné roky svojho života Mucha spojil zasa s Francúzskom, kam sa na dva roky s rodinou odsťahoval do prímorského mesta Nice (1932 - 1934). Tu bol na návrh bývalého francúzskeho prezidenta Poincarého povýšený na dôstojníka Čestnej légie. Neskôr bola v Paríži otvorená jeho súborná výstava.

Málo sa vie tiež o Muchovom fotografovaní. Môžeme ho považovať za zakladateľa českej školy klasického fotografického aktu.

Po prvej svetovej vojne navrhol Mucha sériu prvých česko-slovenských poštových známok, bankoviek, štátny znak a dokonca aj policajné uniformy (bez nároku na honorár).

Po obsadení Čiech a Moravy nacistami bol Mucha zatknutý gestapom a vypočúvaný. Po čase ho síce prepustili, ale s podlomeným zdravím. O niekoľko mesiacov zomrel na následky zápalu pľúc. Nemci zakázali štátny pohreb, ale i tak sa s ním prišlo na Vyšehrad rozlúčiť obrovské množstvo ľudí.

▲ Vitráž v katedrále sv. Víta na pražskom hrade

▲ Menu reštaurácie

▲ Alfons Mucha so svojou manželkou, New York 1908

Zdroje:
www.mucha-epopej.cz/zamek/
www.mucha-epopej.cz/slovanska-epopej/
www.mucha-epopej.cz/alfons-mucha/
 Wikipedia
 Wikipedia Commons
 creazilla.com

▲ Známký zo série Hradčany, 1918

Na mieste súčasného renesančného zámku bolo pôvodne hradisko Rokiten, župný hrad, strážca obchodných ciest a stredisko remeselnej výroby a obchodu. Hrad bol zničený a vypálený pri bojoch dvoch Přemyslovcov, knieža Vladislav a Konrád - údelné knieža znojemske. Po roku 1146 bol postavený hrad nový, kamenný. Meno

dostal asi podľa tvaru riečiska rieky - krumm - krivý. Zakladateľmi hradu boli pravdepodobne páni z Obrán. Páni z Obrán rokom 1312 vymierajú a panstvo dal kráľ Ján Lucemburský do držby pánom z Lipé. Roku 1368 kúpili panstvo páni z Kravař, ktorí prebudovali hrad na honosné stredoveké sídlo. Krátku dobu mali hrad a mesto v držaní páni z Cimburka a roku 1447 sa opäť vracia do vlastníctva pánov z Lipé. Páni z Lipé sa starali o rozkvet mesta a v polovine 16. storočia dochádza tiež k prestavbe hradu na renesančný zámok podľa návrhu talianskeho staviteľa Gara de Bionso.

Po bitke na Bielej hore rod z Lipé bol zbavený majetku a panstvo prepadlo cisárskej komore a Ferdinand II. ho roku 1625 predal Lichtensteinom. Mesto bolo počas 30 ročnej vojny so Švédmi zničené. Lichtensteini sa snažili o jeho povznesenie, ale nadržovali katolíkom a presadzovali nemecký živel.

Posledné väčšie úpravy na zámku prebehli za Karla Josefa Lichtensteina. Bola vybudovaná nová zámocká kaplnka so štyrmi oltármi (1762) a od roku 1772 zostala zámku len jedna veža. Karolova manželka Eleonora z Oettingenu sa zaslúžila o založenie anglického parku.

Po smrti kniežaťa Rudolfa roku 1908 pripadol zámok jeho príbuznému grófovi Kinskému. Kinskí boli poslednými majiteľmi krumlovského zámku. Po druhej svetovej vojne bol zámok znárodnený, a pretože mesto bolo zničené bombardovaním, presťahovali sa sem skoro všetky úrady. Potom používala zámok armáda, sídlili tu rôzne podniky, internát železničného staviteľstva, učebne a učňovské dielne. To trvalo až do roku 1991. V roku 1992 dostala zámok

▲ Nádvorie zámku, v pozadí veža

za symbolickú 1 Kč akciová spoločnosť „Zámek“, ktorá tam prevádzkala stavebno historický prieskum. Ten však nedokončila. V roku 2004 bol zámok predaný v dražbe spoločnosti Incheba Praha. Budovy naďalej chátrali. Až v roku 2016 sa podarilo mestu získať zámok do svojho vlastníctva. O štyri roky začali práce na rekonštrukcii južného krídla a zámockej veže. V lete roku 2022 sa mohli prví návštevníci pozrieť do novo opravených interiérov a zámockej veže. V tom samom roku bol zámok vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

Zdroje:
 Zámek Moravský Krumlov, Mucha-epopej.cz
 Wikipedie - Město Moravský Krumlov

◀ Členovia Obce v expozícii Slovenskej epopeje

◀ Naša výprava pred zámkom

Zámok Rosice bol prestavaný z pôvodného hradu z počiatku 14. storočia do renesančnej podoby v priebehu 16. storočia. Z pôvodného hradu sa dochovali pivnice a časti obvodových stien na severnom okraji budovy. Renesančné úpravy začal Pertold z Lipé a rozsiahlu prestavbu dokončili Žerotínovia. Prestavba bola dokončená v 17. storočí a výsledkom bola dvojposchodová hlavná budova a tri nové krídla.

Zámok bol strediskom rosického panstva a vystriedalo sa tu hodne majiteľov. Pred prvou svetovou vojnou ho získal spolu s panstvom Veveří barón Mořic Arnold de Forest, posledný majiteľ zámku. V roku 1919 bola na panstvo uvalená nútená správa a barón, veľký odporca pozemkovej reformy, nakoniec majetok odpredal štátu. V zámku boli byty. V druhej polovine 20. storočia sa zámok stal sídlom štátnej moci a správy. Začala éra necitlivých zásahov do stavby. V roku 1988 požiadalo mesto Rosice o prevod zámku na mesto, a to trvalo až do roku 1994. Od roku 1988 je zámok pod Správou zámku Rosice, príspevkovou organizáciou, ktorá prevádza postupnú obnovu zámku do pôvodnej podoby.

Zámok je chránený ako kultúrna pamiatka a od 1. júla 2023 bude vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

▲ Zámok Rosice

▲ Interiér zámku

Zdroje:
zamek-rosice.cz, Wikipedie – Město Rosice

▲ Interiér zámku

▲ ... a kúsok histórie

▲ Na nádvorí bolo pekné posedenie...

▲ Rosické sklo na zámku / Výstava rosického skla, od roku 1921 do 1996 tu fungovala skláreň

▲ Arkády na nádvorí

▲ Zámocká kaplnka

Slávnosti chleba

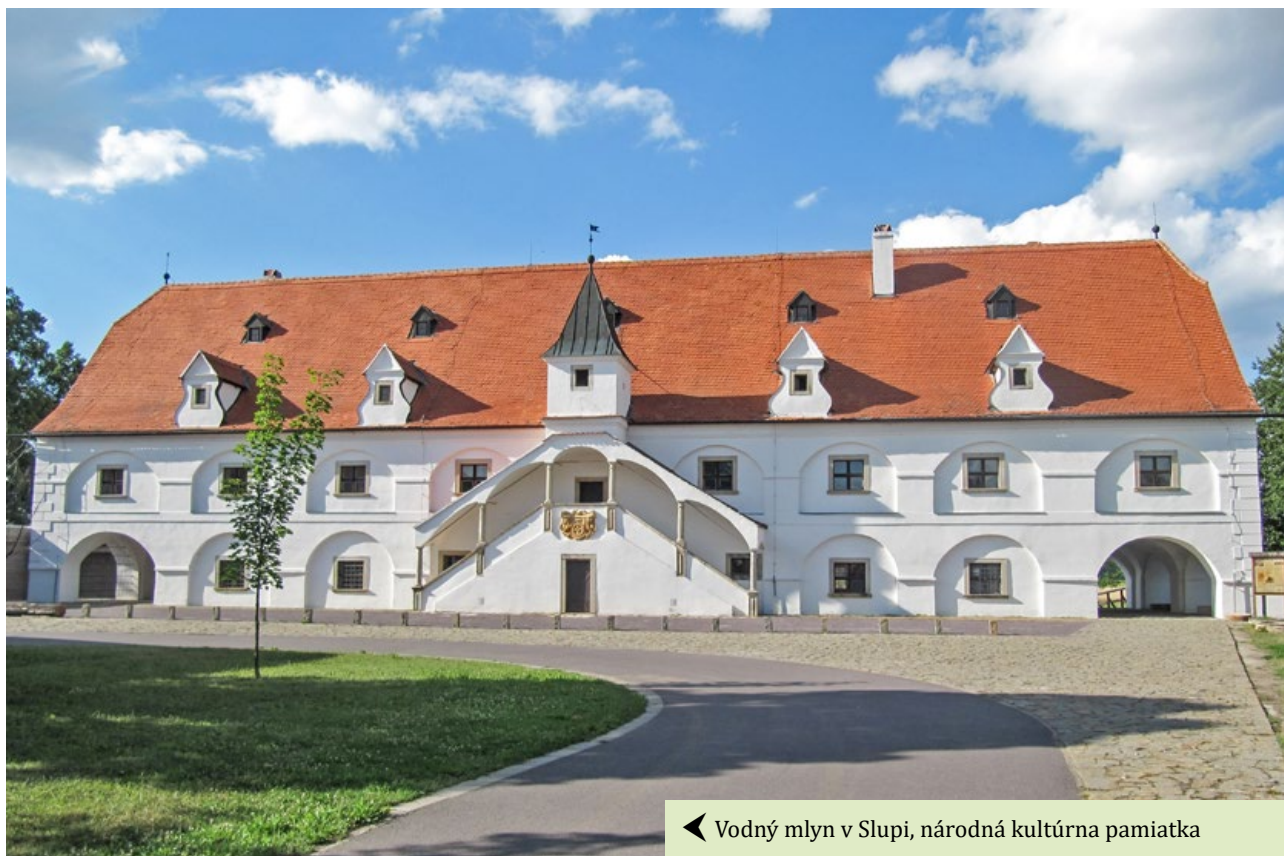
3. 9. 2022, obec Slup

Nevýznamná obec neďaleko od Znojma, sa opakovane stala centrom zaujímavej a veľmi dobre pripravenej udalosti pod názvom Slávnosti chleba. Veľmi výstižný názov, pretože v obci so 400 stálymi obyvateľmi, sa nachádza národná kultúrna pamiatka Vodný mlyn. Ale to nie voľajaký. Obrovský, funkčný a tak si každý môže urobiť reálnu predstavu ako to v takom mlyne vyzeralo. Pre mňa to bol super zážitok, lebo môj dedo mlyn vlastnil, ja som sa ako dieťa v mlyne hrával a že tam bolo zákutí. Tak ma to prenieslo do mladosti, len ten múčny prach mi tam chýbal.

No a celková akcia je úžasná, vrátane prehliadky historických traktorov, stánkov s remeslami, vystúpení folklórnych skupín zo širokého okolia, a dokonca z Rumunska, pečenie chleba vo vojenskej poľnej pekárni, akcií pre deti,

kde sa mohli vybúriť a zasútažiť. Kto už bol zážitkami unavený, mohol si zísť na svätú omšu alebo sa pripraviť na večernú krojovanú zábavu, ktorá pokračovala až do polnoci. Prezentácia moravských vín a dobré počasie boli korunou na tejto krásnej akcii. Za zmienku stojí, že v pozadí zrodu akcie, povýšenia bezvýznamnej dedinky na centrum kultúry stojí Vlastimil Fabišik, zakladateľ folklórneho súboru Púčík, tiež náš rodák, ktorý v spolupráci v Technickom múzeu v Brne, tejto akcii vdýchol život. A že technické múzeum má nielen poľnú pekáreň, ale aj historické autobusy, do Slupi bolo možné sa dostať zo Znojma a zadarmo prostredníctvom predvážacích jász historických autobusov zo zbierok technického múzea v Brne.

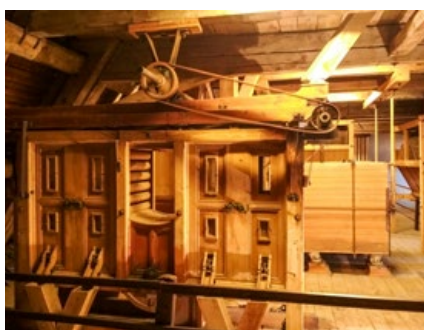
Ing. Stanislav Javora

◀ Vodný mlyn v Slupi, národná kultúrna pamiatka

▲ Interiér vodného mlyna v Slupi

▲ Mlynské kolesá vodného mlyna

30. výročie folklórneho súboru Púčik

◀ Záverečné poďakovanie členom súboru Púčik

A j cez pochmúrne jesenné počasie sa našiel v Brne prísľub dobrej zábavy, predovšetkým pre milovníkov tradícií a slovenského folklóru.

Takouto akciou určite bola oslava 30. výročia od založenia folklórneho súboru Púčik, ktorá prebiehala v honosných priestoroch Mahenovho divadla. Vypredané hľadisko bolo jasným dôkazom, že slovenský folklór má svoje miesto, oslovuje a spája ľudí.

Vystúpenie bolo pojaté ako scénky zo života ľudí z rôznych oblastí Slovenska, mimo iné aj z mojej rodnej dediny, kde žil a tvoril národovec Ján Lazorík, ktorý svojím spracovaním miestnych zvykov inšpiruje mnohých folkloristov.

Nadšené potlesky po každom vystúpení, a nakoniec potlesk postojáčky na záver slávnostného večera, bol určite ocenením, a aj vzpruhou do ďalších aktivít pre

mladých Slovákov študujúcich na brnianskych školách, ako aj ohodnotením práce vedúceho a zakladateľa súboru Vlastimila Fabišika.

V tejto krásne družnej atmosfére večera bolo jasné, akú záslužnú činnosť Vlasto robí a ako dobre ju robí. Za OS mu prajem veľa ďalších nápadov a úspechov v jeho práci, v ktorej je mu nezastupiteľnou oporou rodina.

Na záver vystúpenia poďakoval členom súboru, spolupracujúcim, sponzorom a celému tomu obrovskému koloťoču, bez ktorého by takéto akcie nemohli prežiť a hlavne, kto by predával odkaz predkov budúcim generáciám, keď nie takýto nadšenci, akých sme videli nielen v zákulisí, ale v ten večer hlavne na pódiu.

Ing. Stanislav Javora

▲ Vlastimil Fafišik, vedúci súboru

▲ Z vystúpenia súboru Púčik

Babylonfest

Dve už tradičné udalosti národnostných menšín mesta Brna a Juhomoravského kraja predstavili majoritnej spoločnosti folklór, tradície a gastronómiu. Niektoré akcie boli určené pre širokú verejnosť a len dve pre samotné národnostné menšiny. Zúčastnili sme sa v podstate všetkých pripravených programov a odniesli si aj nové zážitky. V športovom odpoľudní si mohli členovia menším zmerať sily v bowlingu. Naši reprezentanti podali výborný výkon a umiestnili sa na treťom mieste. Škoda len, že organizátori zbytočne súťaž predlžujú rôznymi vyradovacími kolami, miesto toho aby sa mohli zabaviť všetci prítomní a napríklad vyskúšať si aspoň jeden dva hody. To je možné aj dôvodom, že niektoré menšiny sa nezúčastnili súťaže ani ako diváci.

V parku Lužánky menšiny spoločne vysadili celoročne zelený strom - Strom národov Amelanchier, ktorý bude reprezentovať všetky národnostné menšiny dohromady.

Veselšia nálada bola na spoločenskom večeri vo Viet Paláci, kde sa okrem oficiálneho programu spievalo aj tancovalo.

Pozrite si fotogalériu všetkých programov:

▲ Hráči bowlingu po turnaji

▲ Bowling, náš hráč v akcii

▲ 3. miesto v bowlingu, Obec Slovákovo, Peter Guštafík, Stanislav Javora, Martin Javora

◀ Sadenie stromov, park Lužánky

◀ Jaroslav Slušný v Múzeu romskej kultúry...

GEJZA HORVÁTH

doc. PhDr. JAROMÍR SLUŠNÝ

◀ ... s našimi členmi

◀ Členovia Obce Slovákov na besede „Žijú medzi nami“

◀ Žijú medzi nami, svoje príbehy porozprávali ukrajinský gréckokatolícky farár Sergij Mackula a veterinárna lekárka Natalija Krčková z Makedonie. Moderovala Karolina Antlová (uprostred).

◀ Náš zástupca na pódiu, Karel Džupina s heligonkou

◀ Rómsky temperament

▲ Obec Slovákov a Púčík

▲ Prehliadka menším pred Janáčkovým divadlom

▲ Veselo do sprievodu

▲ Zástupcovia menším pred sprievodom centrom Brna

▲ Naša tvorivá dielňa pre šikovné ručičky

▲ Stánok Obce Slovákov

▲ Poľský súbor Wisla

▲ Ruská menšina

◀ Grécke tance

◀ Úvod spoločného večera vo VietPalace

◀ Spoločný večer vo Viet Palace

◀ Vyskúšali sme aj tradičné vietnamské tance...

◀ Takto sme sa zišli v predvianočný čas

Stalo sa už tradíciou, že sa koncom roka členovia OS zídu na predvianočnom posedení, aby týmto veselým spôsobom uzavreli starý rok.

Tak aj teraz sme zorganizovali skromné posedenie, kde sme pospomínali na úspešné akcie starého roku, zhodnotili ako bol úspešný, čo by sme mohli ešte do programov zahrnúť a tak obohatiť náš spoločenský život.

Posledné roky, kovidové a pokovidové, sa nesú v znamení menšej účasti na niektorých akciách, čo je na škodu, lebo úsilie na prípravu je rovnaké, nech sa ich účastní akýkoľvek počet ľudí.

Súčasťou spomienok je samozrejme aj to, že bilancujeme kto opustil rady členov OS, čo bohužiaľ nastáva, lebo členská základňa nám starne a nádej na jej omladenie nie je veľká.

Je faktom, že naša činnosť je logicky zameraná skôr do vnútra organizácie a nie navonok, formou vystúpení a akcií pre verejnosť. Možno aj preto povedomie a existencia organizácie OS je malé. Naviac, pekná prezentačná akcia slovenskej kuchyne v rámci týždňa národnostných menšín bolo administratívnymi krokmi zrušená. No do nového roku máme o čom premýšľať.

▲ ... a malý prípitok

▲ Prípravy vianočného stretnutia

Bulletin Obce Slovákov v Brne 2022 pripravili:

Mgr. Judita Guštaříková
RNDr. Eva Fojtíková
Ing. Stanislav Javora

Fotografie:

Ing. Peter Guštařík
Mgr. Judita Guštaříková
RNDr. Eva Fojtíková
Ing. Stanislav Javora
Vladimíra Svobodová
Wikipedia Commons
(pokial' nie je uvedené inak)

Nájdete nás:

Obec Slovákov v Brne

Křenová 67, 602 00 Brno, číslo dverí 210, první poschodie
O akciách pravidelne členov informujeme prostredníctvom pozvánok zasielaných poštou
alebo e-mailom a na webových stránkach.

Klub OS v Brne

Je prístupný posledný utorok v mesiaci od 15:30 do 17:30,
Brno, Křenová 67 (číslo dverí 210, první poschodie).

e-mail: osbrno@volny.cz

Webové stránky: www.slovaci-brno.cz

Bulletin vznikol za podpory
Juhomoravského kraja, Štatutárneho mesta Brna
a Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

NEPREDAJNÉ!

jihomoravský kraj

B | R | N | O

ÚRAD
PRE SLOVÁKOV
ŽIJÚCICH
V ZAHRANIČÍ